

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.679/2017/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Fekete Csaba ügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű **felperes** által - a Dr. Németi Zsolt ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve, I. r. alperes címe** szám alatti lakos **I. rendű, II.rendű alperes neve, II. r. alperes címe** szám alatti lakos **II. rendű alperes** ellen kölcsönszerződésből eredő követelés megfizetése iránt indított perben a Kecskeméti Törvényszék 2017. február 27. napján kelt 7.P.21.930/2016/13. számú ítélete ellen az alperesek által 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és a költség címén felperes javára megítélt marasztalási összeget 214.265,- (Kettőszáztizennégyezer-kettőszázhatvanöt) forintra leszállítja.

Az alpereseket egyetemlegesen terhelő elsőfokú perköltség összegét 2.000.000,- (Kettőmillió) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi I. és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint kölcsönadó, valamint a perben nem álló A... Kft. „f.a.” ...székhelyű kölcsönvevő között 2013. május 7. napján beruházási célú hitelszerződés megkötésére került sor. A felperes az egyenes adós részére ez alapján 45.000.000,- forint összegű hitelkeretet biztosított egy havi BUBOR + 6%-os mértékű ügyleti kamat kikötés mellett. A szerződés 7.2.a. pontja értelmében a kölcsönt és járulékait az egyenes adós részletekben köteles visszafizetni 2014. április 30-tól, a részletek esedékessége: minden év január 31., április 30., július 31., valamint október 31. napjai. Az egyes részletek összege 1.125.000,- forint. Az utolsó részlet esedékessége 2024. január 31. A szerződés 7.2.b. pontja az ügyleti kamattörlesztést a fentiekkel egyező időbeli ütemezéssel rögzíti. A szerződés 13. pontja 23 azonnali hatályú felmondási okot sorol fel, melyek között elsődleges az a szerződésszegés, ha az adós a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek részben vagy egészben nem tesz eleget. A szerződés azonnali hatályú megszüntetésének jogkövetkezményeként a felek rögzítették, hogy egymással kötelesek elszámolni. Az adóst szerződés alapján terhelő fizetési kötelezettség fennmarad mindaddig, amíg a fennálló tartozás teljes mértékben teljesítésre nem kerül. Az azonnali hatályú felmondás esetén az adós által felvett kölcsön teljes összege, valamint a felmondásig felmerült kamat, díj és költségek teljes egészében lejárttá, esedékessé válnak (szerződés 13.23. pont utolsó bekezdés). A szerződés 9/b. pontja táblázatos formában tünteti fel a kölcsön nyújtásával összefüggésben felszámítható járulékos költségeket.

Az alperesek külön írásbeli formában megkötött szerződésben vállaltak készfizető kezességet az egyenes adós tartozásának megfizetéséért. A szerződés 3. pontja szerint a kezesek tudomásul veszik,

hogyan az egyenes adós a kezessel szemben annak készfizető kezesi kötelezettségeire tekintettel anélkül is érvényesítheti jogait, hogy először az adóstól követelne a kötelezettségek megfizetését.

Az egyenes adós a 2014. első félévében esedékessé vált törlesztési kötelezettségeinek nem tett eleget, ezért a felperes közjegyzői okiratba foglalt azonnali hatályú felmondást közölt vele a kölcsönszerződés 13. pontjára hivatkozással. A teljes lejárttá tett követelést (45.000.000,- forint tőkeösszeg, 1.565.875,- forint ügyleti kamattal, továbbá egyéb költségekkel együtt) mindösszesen 46.797.994,- forintban határozta meg. A felperes ezen összeg 8 napon belüli megfizetésére szólította fel felmondólevéllel az egyenes adóst, ez azonban eredménytelen maradt. A szerződés felmondásáról 2014. július 8-án - fizetési felszólítással - ugyancsak közjegyzői okirati formában a készfizető kezesek alperesek is értesítést kaptak. Részükről kezesi helytállásra nem került sor.

Az egyenes adós 2014. május 22-i kezdő időponttól felszámolás alatt áll. A felszámolást elrendelő Kecskeméti Törvényszék Fpk.03-13-000620/39. számú végzésével felszámolóként az **felszámoló neve** Kft-t jelölte ki, majd pedig a 144/2014. (IV.30.) Kormányrendelettel stratégiaileg kiemelt szervezetté nyilvánított társaság felszámolójának feladatát a **felszámoló 2. neve** Kft. (felszámolóbiztos:) vette át. A felszámolási eljárásban a felperes a jelen perrel érintett, valamint az egyenes adóssal korábban megkötött további négy hitelszerződésből eredő követeléseit hitelezői igényként bejelentette. A felszámolási eljárás során az egyenes adós ingó és ingatlan vagyontárgyai értékesítésre kerültek, a befolyt vételárból a felszámolással kapcsolatos költségek Cstv. 49/D. § (2) bekezdés szerinti elszámolása nyomán 2016. április 19-én a felszámoló a felperes részére 97.208.365,- forintot utalt át, tekintettel arra, hogy a felperesnek jelzálogjoga volt az értékesített vagyontárgyakon.

A felperes a jelen per megindítását követően történt vagyonértékesítésből befolyt részbeni térülésre tekintettel leszállított keresetében kérte az alperesek készfizetőkezesként történő marasztalását 7.525.951,- forint tőkeösszeg, 8.458.223,- forint ügyleti kamat, 5.778.538,- forint késedelmi kamat, valamint 3.255.265,- forint „egyéb költségek”, továbbá a tőke és ügyleti kamatösszegek után a hitelszerződésben kikötött mértékű késedelmi kamat erejéig. A felperes a per során előterjesztett, pontosított elszámolása szerint (7. sorszám alatti beadvány) öt kölcsönszerződéssel kapcsolatos kiegyenlíthetetlen követelésbe arányosítottan került sor a felszámolás során megtérült összeg jóváírására. Ebből a jelen perbeli hitel esetében a vagyont terhelő zálogjog 34,33%-os, illetve az ingatlant terhelő zálogjog 41,34%-os arányára tekintettel 37.477.049,- forint jóváírása történt meg, mely a tőketartozás csökkenését eredményezte. A felperes keresetpontosító, 7. sorszámú beadványában a további kölcsönszerződésekben eredő tartozás jóváírását is arányosított módon levezette.

Az alperesek a felperesi követelés jogalapját a perindítást követően már nem vitatták, az összegszerűség pontosítása érdekében kérték az egyenes adós felszámolójának megkeresését az ott értékesített vagyontömeg elszámolásának tisztázása céljából. Az elsőfokú bíróság a felszámolótól beszerzett felszámolói vagyonértékesítésből származó vételár-elszámolásra vonatkozóan (8. sorszámú felszámolói beadvány) 9. sorszám alatti végzésével a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények terhével észrevételre hívta fel az alpereseket. Az alperesek 10. sorszám alatti beadványukban a per folytatólagos tárgyalásának távollétükben történő megtartását kérték és „korábbi nyilatkozataikat fenntartva” kérték a kereset elutasítását. A 2017. január 16. napján megtartott folytatólagos tárgyaláson egyik peres fél képviselője sem jelent meg, a bíróság a tárgyalást elhalasztotta, egyúttal jogi képviselőjük útján ismételten felhívta az alpereseket, hogy 15 napon belül terjesszenek elő észrevételt a felperes 7. sorszámú, valamint a felszámoló 8. sorszámú beadványára a Pp. 141. § (2) és (6), valamint a Pp. 8. § (4) bekezdésére történt figyelmeztetés

mellett. Az alperesek 12. sorszám alatti, ezt követő beadványa ismét a tárgyalás távollétükben történő megtartására irányuló kérelmet tartalmazott, egyebekben a „korábban előterjesztett bizonyítási indítványaiknak” kértek helyt adást.

A bíróság a per következő, folytatólagos tárgyalásán - melyen felek képviselői szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg - a tárgyalást berekesztette, és ítéletet hirdetett, mellyel a leszállított kereseti kérelem szerint marasztalta alpereseket a felperes javára. Kötelezte továbbá az alpereseket 1.800.000,- forint perköltség megfizetésére is. A bíróság ítélete indokolásában megállapította, hogy az alperesek az egyenes adós perbeli hitelszerződésből eredő tartozásaiért írásban, érvényesen készfizető kezességet vállaltak, ezért a felperesi jogosult irányában helytállási kötelezettséggel tartoznak, az egyenes adós még fennmaradt tartozásai erejéig. A bíróság a felszámoló tájékoztatása nyomán pontosított alperesi elszámolást szabályszerűnek ítélte, mivel abban, a felszámolási eljárásban befolyt megtérülést a jelen perbeli szerződésre nézve, arányos jóváírással figyelembe vette a felperes. A módosított felperesi elszámolásra azonban az alperesek a Pp. 141. §-ára történő bírói figyelmeztetés ellenére sem tettek észrevételt, annak egyik tételét sem vitatták, és nem határozták meg azt sem, hogy pontosan milyen mértékben vitatják összességében a perbeli követelést. Az alperesi nyilatkozat elmaradására tekintettel a bíróság a kereseti kérelem szerinti marasztalásnak nem látta akadályát. A pereszes alperesek 1.800.000, forint összegű perköltségben való marasztalását illetően a bíróság kitért arra, hogy a felperes javára megállapított perköltség összegéből 300.000,- forint eljárási illeték, míg 1.500.000,- forint ügyvédi munkadíj. Utalt arra, hogy a felperes által előlegezett peres eljárási illetékből 1.200.000,- forint érvényesítésére a szerződéses elszámolás „egyéb költségek” tételének egyik részösszegeként került sor.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását, és a kereset elutasítását. A fellebbezésben a II. rendű alperes bejelentette, a készfizető kezesi szerződést tartalmazó okiraton lévő aláírás nem tőle származik, az okirat aláírásakor ő nem is volt jelen. Ez a körülmény az okirat utóbbi ismételt áttanulmányozása után vált számára világossá. Ennek alátámasztására írásszakértői véleményt csatolt, és alaki kellékhányra hivatkozással kérte a szerződés semmisségének figyelembe vételét. Megjegyezte, hogy a semmisségre bárki határidő nélkül hivatkozhat, a Ptk. 234. § (1) bekezdése ezt lehetővé teszi.

Alperesek közösen sérelmezték, hogy bizonyítási indítványukat az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és nem teljes terjedelemben folytatta le a szükséges bizonyítást. Fenntartották állításukat, hogy a felperes követelése teljes egészében megtérült, a felszámolási eljárás eredményeként felpereshez átutalt 97.000.000,- forint nagyságrendű összegnek minden bizonnyal elegendőnek kellett lennie a teljes felperesi követelés kiegyenlítésére. Álláspontjuk szerint a felszámoló kimutatása nem helytálló. Számukra pontosan nem értelmezhető, hogy a Cstv-re való hivatkozásként feltüntetett levonás a vételárbevételekből pontosan mit takar, és az elszámolás nem is teljes körű. További fellebbezési hivatkozásként előadták, tudomásuk szerint a perbeli hitelhez kapcsolódóan 50%-os arányban az **kezes neve** is kezességet vállalt. Sérelmezték, hogy ezt a szerződési biztosítékot a felperes nem vette igénybe. Az 50%-os követelés lehívása esetén ezzel csökkenthető lett volna a tartozás aktuális összege. A felperes ezt elmulasztotta, felróható magatartására előnyös szerzése érdekében az alperesek irányában nem hivatkozhat. A felperes elmulasztotta továbbá szerződésben rögzített kötelezettségét: az adósi érdekek szem előtt tartását. Fenntartották bizonyítási indítványukat, hogy a felszámolási eljárás során befolyt vagyoni tételes elszámolására nézve a felszámolót kötelezze a bíróság. Másodlagosan a hiányos bizonyítékokra alapított ítélet hatályon kívül helyezését is kérték.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy már 2014. decemberétől kezdődően módja volt a II. rendű alperesnek az

okiratok átvizsgálására, azonban aláírásának hitelességével kapcsolatos kifogást az elsőfokú eljárás során egyáltalán nem terjesztett elő. Megjegyezte, hogy II. rendű alperes semmisségi kifogása az I. rendű alperesre nem terjeszthető ki, az ő marasztalása mindenképpen indokolt. A főadóssal szembeni felszámolási eljárásban a perbeli követelés részbeni megtérülését a felszámoló igazolása alátámasztja, ennek pontos, arányosított elszámolása, és a jóváírás megtörtént, ezzel megfelelően csökkentésre került a tőketartozás összege. A szabályszerű felhívások ellenére az alperesek érdemi ellenkérelmet, bizonyítási indítványt már nem terjesztettek elő, ezért a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, a felperesi kimutatásra alapított elsőfokú ítélet szabályszerűen meghozható volt. Felperes megjegyezte, további szerződési biztosítékok igénybevételenek a lehetősége valóban fennállt, ez azonban nem kötelezettsége a hitelezőnek. Az alperesek sortartási kifogása nem egyeztethető össze a kezesség szerződésben külön kikötött készfizető jellegével.

A fellebbezés **nem** alapos.

Az alperesek fellebbezése több irányból is támadta - az álláspontjuk szerint - őket megalapozatlanul marasztaló elsőfokú ítéletet. A II. rendű alperes a fellebbezésében jelentette be semmisségi kifogását, melyet arra alapított, hogy ő a felperes által csatolt, a készfizető kezességvállalást tartalmazó szerződést nem írta alá, ezért a készfizető kezességvállalás írásban nem történt meg. Ennek alátámasztására írásszakértői véleményt is csatolt új bizonyítékként, és hangsúlyozta, a semmisségre határidő nélkül lehet hivatkozni. A II. rendű alperes Ptk. 234. § (1) bekezdésére történő hivatkozása helytálló, azonban figyelmen kívül hagyta, hogy ellene peres eljárás keretében történt igényérvényesítés, készfizető kezességvállalás alapján, így eljárásjogi védekezésként, a semmisségi kifogás előterjesztésére szigorúan a Polgári perrendtartás szabályainak keretei között van csak módja. A felperes által még 2014. novemberében kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárásban alperesek ellentmondása folytán, 2014. decemberében fordult át perré az eljárás, és a követelés alapjául szolgáló okiratok között a keresetlevél mellékleteként becsatolt készfizető kezességvállalást tartalmazó szerződéseket a bíróság már ekkor megküldte mindkét alperes részére. A perben az elsőfokú eljárás 2017. február 27-ig tartott, mivel szünetelésre is sor került. Ezen hosszú, több éves időszakon keresztül azonban a II. rendű alperes a mindvégig birtokában lévő készfizető kezességvállalási szerződéssel szemben alaki okú semmisségi kifogást nem támasztott. Ehhez képest fellebbezésében a szerződés aláírásával kapcsolatban új tényeket állított, melyekre semmisségi kifogását kívánta alapítani.

A Pp. 235. § (1) bekezdés ilyen esetre vonatkozó rendelkezése szerint: a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell.

Jelen esetben a fellebbezésben előadottakból nem vonható le következtetés arra, hogy a II. rendű alperes által hivatkozott tények, bizonyítékok az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a tudomására, így nem állapítható meg, hogy mindezek előadásával rajta kívül álló, alapos okból késlekedett volna (Pp. 141. § (6) bekezdés).

A kifejtettetekre tekintettel a II. rendű alperes fellebbezésében védekezésként előadott új ténybeli nyilatkozatait, valamint az annak alátámasztására csatolt bizonyítékot az ítéletábra másodfokú eljárásban figyelmen kívül hagyta a Pp. 235. § (1) bekezdés, valamint a Pp. 141. § (6) bekezdés

alkalmazásával (BDT2008/1895. számon közzétett eseti döntés). A kezességvállalást tartalmazó szerződés így továbbra is érvényesnek tekintendő.

Az ítéletábra ezért a felperes keresetének jogalapját továbbra is fennállónak tekintette, a periratokhoz csatolt, szabályszerű perbeli bizonyítással meg nem döntött hitelességű, teljes bizonyítóerejű szerződési okiratokból (Pp. 196. § (1) bekezdés b) pont) az állapítható meg, hogy a Ptk. 272. § (2) bekezdése szerinti írásbeli alakissággal alperesek részéről érvényes készfizető kezességvállalás történt.

Az alperesek együttesen előterjesztett fellebbezési hivatkozása sortartási kifogást is tartalmazott. Sérelmezték, hogy a felperes más szerződési biztosítékot nem vett igénybe.

Az írásbeli szerződésből, különösen annak 3. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy jelen esetben a Ptk. 274. § (2) bekezdés a) pontja szerinti készfizető kezességvállalás történt az alperesek részéről az egyenes adós teljesítésének elmaradása esetére. Ez nem vitatottan bekövetkezett, így a kezesek már nem követelhetik, hogy a jogosult a követelést először az egyenes adós kötelezettől, vagy más biztosíték igénybevétele útján hajtsa be. Az egyszerű kezestől eltérően a készfizető kezeset nem illeti meg a sortartási kifogás lehetősége. A jogosult akár a kötelezett, akár a kezes, akár pedig mindkettőjük ellen fordulhat. Utóbbi esetben a kötelezett és a kezes(ek) egyetemleges marasztalásának is helye lehet. Készfizető kezesi szerződés esetében a bíróság nem köteles vizsgálni azt sem, hogy a kezeseket milyen okok késztették a kezességvállalásra, a kölcsönadó hitelnyújtás során szakszerűen járt-e el és képviselte a kezesek érdekeit a hitelszerződés megkötésekor (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH1998/11/546. szám alatt közzétett eseti döntés). A készfizető kezesek egyetemleges felelőssége a Ptk. 275. § kogens rendelkezésén alapul. A felperes fellebbezési ellenkérelme helyes hivatkozást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy nem támasztható sortartási kifogás éppen a kezesség e speciális, készfizető jellege miatt, ilyen tartalmú védekezés nem eredményezheti a készfizető kezes alperesek egyetemleges helytállási kötelezettség alóli mentesülését.

Az elsőfokú eljárásban az alperesek kizárólag a követelés összegének megalapozottságát vitatták, az egyenes adóssal szembeni felszámolási eljárásból származó megtérülésre hivatkoztak. Ezt utóbb fellebbezésükben is fenntartották. Erre vonatkozóan azonban az elsőfokú bíróság körültekintő bizonyítást folytatott le, amikor megkereste a felszámolót, akitől hitelt érdemlő, pontos számszaki levezetést tartalmazó tájékoztatást kapott a felszámolási eljárás során történő vagyoneértékesítések eredményéről. Ebből pontosan levezethető, hogy a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése szerinti módon számolt el a felszámoló (A felszámolóbiztos 7. sorszámon csatolt táblázatos elszámolási kimutatása). Ennek eredményeként hitelt érdemlő tényállási elemként megállapítható, hogy a felszámoló az indokolt költségek levonása után 97.208.365,- forintot utalt át a 2016. április 19-ei elszámolás eredményeként felperesnek. Felperes ezt alapul véve 7. sorszám alatti beadványában igen részletes, követhető, pontosított elszámolást terjesztett elő. Ebben figyelembe kellett vennie, hogy nem kizárólag a perbeli szerződésre nézve volt mód az átutalt összeg jóváírására, tekintve, hogy összesen öt kölcsönszerződésből eredően állt fenn jelentős összegű tartozása az egyenes adósnak a felperesi pénzügyi intézet felé, melyekre nézve a hitelezői igény érvényesítésre került. A felperes a jóváírások során helyesen a fennálló tartozások arányában osztotta meg a felszámolásból befolyt megtérülést, így került sor a perbeli kölcsöntartozás esetében 37.477.049,- forint jóváírására, mely a tőketartozás ilyen mértékű csökkenését eredményezte. A Ptk. 290. § (1)-(3) bekezdése szerint ugyanis, ha a kötelezettnek a jogosulttal szemben több tartozása van, és a teljesítés azokat nem fedezi, az egyenlő mértékben biztosított követeléseket arányosan kell csökkenteni. Jelen esetben a zálogtárgy felszámolási értékesítésére került sor, és a záloggal biztosított követeléseket a hitelező arányosan csökkentette. Ezen összeggel a felperes a per során le is szállította keresetét, a 45 millió forint tőketartozásból már csak 7.525.951,- forint megtérítését követelte az alperesi készfizető

kezesektől. Az ítélet tábla álláspontja szerint a bizonyítékokkal kellően alátámasztott, nyomon követhető számszaki levezetést tartalmazó felperesi elszámolást jogszerűen vehette ítélezése alapjául az elsőfokú bíróság. Az alperesek általánosságban vitatták a követelésösszegezését, a felperes által benyújtott elszámolás kapcsán azonban a Pp. 141. § (6) bekezdésre történő figyelmeztetéssel kiadott két felhívás ellenére sem nyilatkoztak részletesebben. Nem jelöltek meg olyan további konkrét megtérülést az egyéb biztosítékokból vagy a közvetlen adóstól, amelyet a felperes ne számolt volna el, illetve az egyes elszámolt tételek esetében sem fejtették ki konkrétan indokolt módon aggályukat. Az alperesi kezeseknek a per során módja volt tételesen ellenőrizni a módosított hátraléki kimutatást, annak számszaki helyességét azonban konkrét ellenkérelemmel nem vonták kétségbe. Így a felperesi pénzügyi intézet által szakszerűen levezetett kimutatás szerződésszerűségéhez fűződő vélelem megdöntésére nem került sor.

A Polgári perrendtartásról szóló 1995. évi LV. törvénnyel módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 141. § (2) bekezdése értelmében a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait - a per állása szerint - a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni. A Pp. 141. § (6) bekezdése akként rendelkezik, ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatainak előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével - a (2) bekezdésben előírt kötelezettség ellenére - alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének felhívás ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevétele nélkül határozhat.

A polgári perek ésszerű időn belül történő befejezése, továbbá a peres eljárás indokolatlan, rosszhiszemű elhúzása érdekében a Pp. módosítás határozott célja szerint a polgári perekben a bíróságnak már nem feladata a peres felek saját érdekeinek érvényesítése a felek helyett, hanem sokkal inkább az egyéni érdekérvényesítési lehetőség biztosítására kell törekednie egy hatékony, semleges perrendben. A Pp. 3. §-át módosító 1999. évi CX. tv. ezt a jogalkotói szándékot tovább erősítette, és egyértelművé tette, hogy a felek rendelkezési joga a per alakulását, sorsát tekintve meghatározó jelentőségű. A rendelkezési jog alapján a felek azok, akik jogosultak és kötelesek is arra, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges bizonyítékaikat rendelkezésre bocsássák, bizonyítási indítványukat előterjesszék, és viseljék annak következményeit, ha ennek a kötelezettségüknek nem a törvényben előírt módon, vagy sikertelenül tesznek eleget. A bíróság feladata ebben a körben a jóhiszemű joggyakorlás követelményének biztosításán túl a bizonyítási teherrel összefüggő kötelező, előzetes tájékoztatásra korlátozódik. A bíróság a bizonyítandó tény, illetve bizonyító fél megnevezését, valamint a bizonyítás sikertelenségéhez kapcsolódó törvényi jogkövetkezmények ismertetését meghaladó tartalommal nem adhat tájékoztatást.

A perben az elsőfokú bíróság ún. „mulasztásos” ítéletet hozott a követelésösszegezését illetően, melyet arra alapított, hogy az alperes felhívás ellenére a felszámoló nyilatkozat ismeretében az összegezés vitatásán túl nyilatkozatot nem terjesztett elő, bizonyítékot nem jelölt meg.

Az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Pp. 141. § (6) bekezdésének jogkövetkezményét, amikor a két eredménytelen felhívás nyomán megtartott tárgyaláson további bizonyítási lehetőséget már nem engedett, és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján alpereseket egyetemlegesen marasztaló ítéletet hozott (BDT2000/290. szám alatt közzétett eseti döntés). A mulasztásos ítélet meghozatalának eljárásjogi feltételei fennálltak, így a fellebbezési eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdés korlátozó szabálya miatt már nincs lehetőség az elsőfokú eljárás során bejelenteni elmulasztott ténybeli nyilatkozatok, és további bizonyítékok figyelembevételére (BDT2008/1895. szám alatt közzétett eseti döntés).

Az alperesek fellebbezése a kereset teljes elutasítására irányult, ezért az kiterjedt a szerződés megszüntetésével felmerült felperesi költségek címén, terhükre megítélt 3.255.265,- forint marasztalási összegre is. Ennek tételes részletezése a felperes 7. számú beadványa 4. oldalán található. Kitűnik, hogy ezen követelési tételen belül nemcsak a szerződés megszüntetésével kapcsolatos, a szerződés 9/b. pontja által lehetővé tett módon felszámítható költségek szerepelnek

(felmondás díja, zárlati költség, postaköltség, rendelkezésre tartási jutalék), hanem a fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezésének díja (300.000,- forint) a peres eljárás kezdeményezésével kapcsolatos eljárási illeték (1.200.000,- forint), illetve ügyvédi munkadíj igény is (1.541.000,- forint). Ez utóbbiak anyagi jogi követelés tárgyát nem képezhetik, kizárólag perköltségként érvényesíthetők. Az elsőfokú bíróság e költségek megtérítését ezért tévesen ítélte meg felperes javára a szerződés megszűnésével kapcsolatos anyagi jogi igényként. Megjegyzendő, hogy a felperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdés címén megítélt 1.800.000,- forint perköltség már magában foglal egy 300.000,- forint összegű eljárási illetékösszeget, e tekintetben tehát kétszeres marasztalás is történt az elsőfokú ítélettel.

Az ítéletábra ezért a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással kizárólag a „költség” jogcímen megítélt marasztalási összegre nézve rendelte el az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és az említett marasztalási tétel 214.265,- forint és járulékaira történő leszállítását. Ezzel egyidejűleg a Pp. 75. § (1) és (2) bekezdés szerint felszámítható perköltségben került a pernyertes felperes javára elszámolásra az eljárás kezdeményezésével kapcsolatos illeték, valamint az ügyvédi munkadíj. A felperest megillető perköltség összege ennek megfelelően felemelésre került. Ezen belül 1.500.000,- forint összegű elsőfokú eljárási illeték-költség megtérítésének elrendelésére került sor felperes javára, valamint a felperesi jogi képviselettel felmerült ügyvédi munkadíj, melynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont, továbbá (5) és (6) bekezdések alapján állapította meg. Az alperesek a perre okot adtak, a perindításkor még fennállt teljes tőketartozás megfizetését célzó kereset leszállítására a peres eljárás során, az egyenes adóستól időközben befolyt megtérülés miatt került sor, ezért alperesek pervesztességük miatt a teljes perköltség megfizetésére kötelesek a felperes irányában (Pp. 78. § (1) bekezdés).

A fellebbezés eredménytelen volt, ezért alperesek - egyetemlegesen - a felperes jogi képviseletével kapcsolatban felmerült másodfokú eljárási költség megtérítésére is kötelesek (Pp. 78. § (1) bekezdés).

Szeged, 2018. január 18.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró